

Representantforslag nr. 132

(2007–2008)

fra stortingsrepresentantene Elisabeth Aspaker, Elisabeth Røbekk Nørve, Øyvind Halleraker og Ivar Kristiansen

Dokument nr. 8:132 (2007–2008)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Elisabeth Aspaker, Elisabeth Røbekk Nørve, Øyvind Halleraker og Ivar Kristiansen om å be Regjeringen utrede et nasjonalt marked for grønne sertifikater

Til Stortinget

BAKGRUNN

I klimaforliket mellom regjeringspartiene og Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre 17. januar 2008 var det enighet om at Norge skal gjenoppta drøftingene med Sverige om grønne sertifikater. Det var videre enighet om at dersom det ikke lykkes å komme frem til et resultat om grønne sertifikater innen 1. juli 2008, vil Regjeringen fremme sak for Stortinget med et forslag til omlegging av ordningen for fornybar elektrisitet. Ordningen må innrettes slik at den over tid legger til rette for økt utbygging av ny fornybar energi i Norge i samme størrelsesorden som en ordning med grønne sertifikater ville gitt. Samtidig må ordningen innrettes slik at den gir mest mulig ny kraftproduksjon igjen for den offentlige støtten.

I Verdens Gang 23. mai 2008 uttaler olje- og energiminister Åslaug Haga at det ikke vil være mulig å få på plass et grønt sertifikatmarked sammen med Sverige før fornybar-direktivet er vedtatt i EU, trolig i april 2009. Det er derfor, i henhold til klimaforliket, behov for en overgangsordning frem til en eventuell avtale med Sverige om et felles sertifikatmarked er på plass. Det er viktig at denne midlertidige overgangsordningen er så kompatibel som mulig med et fremtidig norsk/svensk grønt sertifikatmarked slik at aktørene får mest mulig stabile rammebetingelser.

Et nasjonalt sertifikatmarked

En slik overgangsordning frem til et felles norsk/svensk marked er på plass kan være et rent nasjonalt sertifikatmarked. Siden det er et norsk/svensk sertifikatmarked som er målet, kan det være naturlig å begynne med et nasjonalt sertifikatmarked. Da vil vi ved innføringen av det norsk/svenske sertifikatmarkedet bare slå sammen de to lands nasjonale sertifikatmarked til ett felles marked. Et nasjonalt sertifikatmarked vil kunne gi norske myndigheter og aktører verdifull erfaring når et felles norsk/svensk sertifikatmarked starter opp.

De siste årene har det med hyppige mellomrom blitt vedtatt en rekke svært ulike former for støtteordninger for elektrisitetsproduksjon fra nye fornybare energikilder, slik som investeringsstøtte, grønne sertifikater og feed-in-tariff. Ved flere anledninger, slik som forrige runde med grønne sertifikater og med feed-in-tariff, har ordningen blitt vraket til og med før den har trådt i kraft. Dette har skapt svært dårlig forutsigbarhet for aktørene. Det er derfor viktig nå å finne en overgangsordning frem til et norsk/svensk sertifikatmarked er på plass som så langt som mulig er kompatibel med den endelige støtteordningen.

Ett av ankepunktene mot et rent norsk sertifikatmarked er at det vil være for smalt. Det er imidlertid grunn til å se nærmere på denne påstanden.

Sverige innførte et nasjonalt støttere regime for fornybar energi i 2003. Utgangspunktet var det samme som dagens norske ståsted. Nemlig å erstatte et eksisterende subsidiesystem som ikke fungerer etter hensikten med en mer kostnadseffektiv markedsbasert løsning som gir insentiver for etablering av fornybar energi.

Den svenske ordningen ble vedtatt i Riksdagen våren 2003 og satt i drift samme år. En av hovedutfordringene for det da nyetablerte svenske regimet var å få sikret en tilstrekkelig likviditet i markedet

slik at et prisbilde kunne sikres fra "dag 1". Dette ble ivarettatt ved å inkludere en mindre andel av eksisterende fornybar energiproduksjon fra starten.

Det svenske sertifikatmarkedet var fra starten dominert av biokraftprodusenter, typisk skogsindustrien og kommunale varme-/kraftprodusenter. Dette er relativt store produsenter med det man kan kalle for en mer eller mindre betydelig markedsmakt innenfor det svenske sertifikatmarkedet. Dette har bedret seg noe etter hvert med innslag av noen vindkraftprodusenter, samt vannkraft. Med andre ord var, og er, det svenske sertifikatmarkedet konsentrert om et mindre antall produsenter, og derfor har det vært av interesse å knytte seg til norske produsenter og kjøpere. I Sverige er også antall kjøpere, dvs. forhandlere av kraft og industrikunder, betraktelig lavere enn i Norge.

Om man ser for seg en ren norsk sertifikatløsning vil den, sammenlignet med den nasjonale svenske ordningen, ha et bedre utgangspunkt. Antall aktører, dvs. produsenter og kjøpere, vil være høyere i Norge, først og fremst fordi det på produsentsiden er færre aktører på norsk side. Dette er gunstig og betyr at et rent norsk marked lettere vil kunne stille en riktig markedspris sammenlignet med det svenske markedet.

Dette forutsetter i prinsippet kun en prinsipielt viktig beslutning: Den allerede "vedtatte" regelen om at småskala vannkraft og vindkraft som hadde byggestart senere enn januar 2004 inkluderes i ordningen, må opprettholdes. Dette var en del av det forslag til regelverk som Olje- og energidepartementet la frem i forrige stortingsperiode i forbindelse med en norsk/svensk sertifikatordning. En slik regel vil medføre at et rent norsk sertifikatmarked vil ha en startlikviditet som sikrer at markedet fungerer fra dag 1.

Et marked etablert etter disse retningslinjer vil ha en produksjon som er godkjent fra dag 1 på ca 1,5 TWh, og dette vil være tilstrekkelig, sammen med det høye antall aktører, til at dette markedet vil kunne fungere etter hensikten.

Sammen med regelen vist til ovenfor kan en ren norsk ordning (som den svenske hadde de to første år) ha et straffegebyr de første to år som er et fast beløp, eventuelt kan det knyttes til det eksisterende svenske markedet. Ved å følge det siste alternativ vil man få en indirekte kobling til det svenske markedet og prissettingen der, som igjen vil gjøre det lettere å eventuelt koble de to lands markeder sammen etter hvert. Etter de første år vil et rent norsk marked ha tilstrekkelig prishistorikk til å fjerne det faste straffebeløpet, og derav priskoblingen til det svenske markedet, og over til en korrekt markedsbasert løsning basert på en norsk, langsiktig marginalkostnad.

En av utfordringene når det gjelder å utforme et støttesystem for fornybar energi er at det må notifiseres til ESA for å bli vurdert i forhold til EUs begrensninger med hensyn til statsstøtte. Dette er en omstendelig prosess som kan ta lang tid, selv om ESA skulle konkludere med at støttesystemet ikke er i strid med EUs regelverk for statsstøtte. Et nasjonalt sertifikatmarked vil ha den fordel at det ikke blir berørt av EUs forbud mot statsstøtte, og følgelig ikke behøver å notifiseres til ESA. Det er derfor en ren nasjonal beslutning når et slikt støttealternativ kan tre i kraft.

Et nasjonalt sertifikatmarked bør derfor utredes og vurderes som en overgangsordning frem til en forhandlingsløsning om et felles norsk/svensk sertifikatmarked er på plass.

FORSLAG

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber Regjeringen utrede et nasjonalt marked for grønne sertifikater, og legge dette frem for Stortinget på en egnet måte i løpet av høsten 2008.

13. juni 2008